

Socialisme en Communisme in Nederland.

www.MinisterieVanPropaganda.org

Voor 1940:

- In 1868 wordt de Nederlandse sectie van de 1ste Internationale opgericht. Een vereniging van verenigingen en personen. Initiatief vanuit de vakbeweging (Amsterdam).
- In 1871 wordt deze sectie omgevormd tot het Nederlandsch Werklieden Verbond.
- In hetzelfde jaar krijgt de sectie een tegenhanger o.l.v. Heldt. Het Algemeen Nederlandsch Werkliedenverbond (A.N.W.V.). De bond streeft naar vredelievende samenwerking met de werkgevers om enige voordelen te bereiken.
- In 1872 verdijnt de sectie van de 1ste Internationale.
- In 1878 wordt de Sociaal-Democratische Vereeniging (Amsterdam) opgericht. Uit geweigerde leden (en leden die het met de koers niet eens zijn) van het A.N.W.V. Beginselprogramma: program van Gotha (1975).
- In 1881 wordt de S.D.V. omgevormd tot de eerste socialistische partij (de Sociaal Democratische Bond) in Nederland. Overheerst door Domela Nieuwenhuis, die de S.D.B. uiteindelijk meesleurt in anarchisme.

- In 1894 (Zwolle) vindt er een scheuring plaats binnen de S.D.V. Aanleiding is de motie in 1893 waarin staat dat de Partij onder geen voorwaarde mee zou doen aan de verkiezingen.
- 1894 de S.D.B verandert haar naam in de Socialistenbond. Op het Londense Congres van de Internationale wordt de Socialistenbond wegens afwijzing van politieke actie buiten de Internationale geplaatst. Domela zegt zijn lidmaatschap op en de Socialistenbond verdwijnt
- In 1895 richt de groep “de Twaalf Apostelen” de Sociaal Democratische Arbeiderspartij (SDAP) op. Tot de Tweede Wereldoorlog is dit de grootste “socialistische” partij in Nederland. De sociaaldemocratische SDAP voert een reformistische koers.

- In 1907 wordt de Bond van Christen-Socialisten (BCS) opgericht. Een partij met christelijk-marxistische beginselen. Kruyt en de Ligt zijn de voormannen. Kruyt treedt in 1919 toe tot de communistische fractie. Het andere deel stapt over naar de SDAP. Een derde groep gaat verder als Christelijke Volkspartij (in 1926 naar de CDU).
- In 1909 verlaten veel leden de SDAP en richten de Sociaal Democratische Partij op. Deze partij wordt in 1918, na de Oktoberrevolutie in Rusland, de Communistische Partij Holland, de CPH. De CPH wordt toegelaten als lid van de Comintern.
- In 1918 wordt de Socialistische Partij opgericht, een revolutionair libertair-socialistische. De partij is gelieerd aan het NAS (Nationaal Arbeids Secretariaat). Zij hebben concurrentie van de Rapaille Partij, de Kiesvereniging Vrijdenkers naar het parlement en de CPH.
- In 1928 gaat de SP ter ziele. De meeste leden stappen over naar het Revolutionair Socialistisch Verbond van Henk Sneevliet, later de Revolutionair-Socialistische Partij. (De huidige Nederlandse SP is niet verwant aan deze partij).
- In 1932 wordt de Onafhankelijke Socialistische Partij opgericht (Schmidt, Sal Tas en de Kadet. Een afgesplitste linkervleugel van de SDAP).

- In 1935 verandert de naam CPH in CPN.
- In 1935 fuseert de OSP met de Revolutionair-Socialistische Partij van Sneevliet en krijgt de naam Revolutionair Socialistische Arbeiders Partij (RSAP).
- In 1936 richten een aantal oud OSP-ers de Bond van Revolutionaire Socialisten op.
- In 1940 wordt de CPN door de Duitse bezetter verboden. De partij wordt illegaal (Paul de Groot, Lou Jansen, Jan Dieters). De Waarheid wordt in 1940 opgericht. De illegale CPN wordt fel vervolgd. De Duitsers en de politie kunnen de actieve CPN-leden betrekkelijk makkelijk opsporen doordat de Nederlandse regionale inlichtingendiensten meteen na de Nederlandse capitulatie hun vooroorlogse infiltranten in de partij ook voor de Sicherheitsdienst inzetten. Zo heeft de infiltrant Van Soolingen, actief sinds 1923 en tot maart 1945, in Den Haag honderden mensen laten arresteren, waarvan er minstens 130 om het leven zijn gekomen.

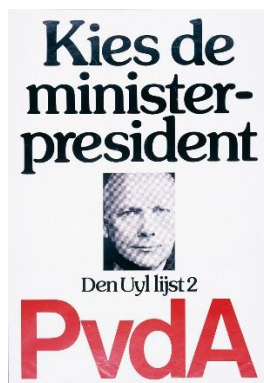
Na 1945:

Het politieke landschap ter linkerzijde kan na de Tweede Wereldoorlog herschreven worden. In ieder geval keerden, met uitzondering van de CPN, de oude links georiënteerde partijen niet meer terug.

De Partij van de Arbeid (PvdA):

De PvdA wordt op 9 februari 1946 opgericht als fusiepartij van de Sociaal Democratische Arbeiderspartij, de (liberale) Vrijzinnig Democratische Bond en de (progressief protestants-christelijke) Christelijk-Democratische Unie. De koers van de PvdA is sociaaldemocratisch: streeft naar sociale hervormingen, echter strikt binnen de kaders van het kapitalistische maatschappelijke stelsel.

Vanaf 1965 tot 1971 doet de groep Nieuw Links een poging om de PvdA de te hervormen in de richting van een meer radicale koers, echter nog steeds binnen de bestaande kapitalistische kaders. Ze is er maar ten dele in geslaagd voldoende voet aan de grond te krijgen.

Vanaf 1989 ziet de PvdA zich genoodzaakt mee te werken aan het opkomende neoliberalisme. Sinds het verdwijnen van de Oost-Europese socialistische besturen doet de PvdA mee aan de gefaseerde, stelselmatige afbraak van het sociale stelsel. Dit doet de PvdA in de coalities van kabinet Lubbers III (1989-1994) met het CDA, en de beide 'paarse' kabinetten Kok (1994-2002) met D66 en de VVD. In de periode 2012-2017 neemt de PvdA deel aan een coalitie met de VVD in het kabinet Rutte.

In al deze kabinetten doet de PvdA loyaal mee aan de neoliberalisering van de Nederlandse samenleving, wat inhield terugtrekking van de overheid uit, en daarmee commercialisering van de gezondheidszorg, volkshuisvestingsbeleid, openbare nutsvoorzieningen en openbaar

vervoer. Ook de greep op het monetaire stelsel werd veel losser. De PvdA is verworpen tot een neoliberale partij.

De Communistische Partij van Nederland (CPN):

Na de Tweede Wereldoorlog staat de CPN voor de keuze om op te gaan in een bredere progressieve beweging. De partij kiest uiteindelijk voor haar eigen koers. De CPN is in de periode na de oorlog behoorlijk populair onder de bevolking. Landelijk wordt bij gemeenteraadsverkiezingen in 1946 zelfs 16% van de stemmen opgehaald. In Amsterdam is dat zelfs 32% en wordt de CPN de grootste partij met 15 raadszetels. In datzelfde jaar wordt bij de Tweede Kamerverkiezingen 10,6% van de stemmen gehaald, goed voor 10 zetels in de toen 100 leden tellende Tweede Kamer.

Vanaf 1950 daalt de populariteit van de CPN. Tijdens de Koude Oorlog, waarin door overheid en pers een felle anticommunistische campagne wordt, slinkt de aanhang. Vooral de opstelling van de CPN tegen de door Hongaarse fascistische geïnitieerde 'Hongaarse opstand' leidt tot een dieptepunt in populariteit. Door infiltratie van de Binnenlandse Veiligheidsdienst worden in die periode de tegenstellingen binnen de CPN doelbewust aangewakkerd.

Tot 1956 leidt Paul de Groot de CPN. In dat jaar neemt Marcus Bakker het leiderschap over. Vanaf 1982 keren met name de jongeren binnen de CPN zich af van de oorspronkelijke marxistische waarden. Ze staan onder leiding van Ina Brouwer een meer sociaaldemocratische koers voor.

Na aanhoudend zetelverlies gaat De CPN in 1989 op in Groen Links. In 1992 wordt de partij opgeheven.

Opvallend is de timing door de gebeurtenissen in Oost-Europa rond die tijd.

De Pacifistisch Socialistische Partij (PSP):

Deze partij wordt op 27 januari 1957 opgericht door mensen die zich niet kunnen vinden in de veronderstelde pro-Sovjet koers van de CPN, noch in de pro Amerikaanse koers van de PvdA. Voortdurend is de koers van de partij onderwerp van felle discussies. De speerpunten van de PSP liggen in de afkeer van de Nederlandse koloniale oorlog in Nieuw Guinea tegen de Indonesische regering van Soekarno, de kernbepapening en vooral ook de Koude Oorlog als geheel. Vooral de imperialistische Amerikaanse oorlog in Vietnam is aanleiding tot felle actie. De door de Verenigde Staten geleide verdragsorganisatie NATO kan bij de PSP geen

genade vinden. Later gaat de milieuproblematiek, onder Bram van der Lek, een belangrijke rol spelen.

In de jaren 70 van de vorige eeuw vinden uittredingen plaats uit de PSP van het (trotskistische) Proletarisch Links en later de (socialdemocratische) Oosterhesselen-groep.

Het gros van de PSP leden hangt een radicaal socialisme aan, gebaseerd op marxistische grondslag.

De jaren 80 van de vorige eeuw worden gekenmerkt door grootschalige acties tegen de stationering van kruisraketten in Nederland. Ook de PSP laat zich in deze niet onbetuigd. Ondertussen komt toenadering tot stand met de Politieke Partij Radicalen (PPR), een partij van dissidente christendemocraten uit voornamelijk KVP en ARP-richting. Ook in de PSP word door het toenemende neoliberalisme langzamerhand de 'ideologische veren' afgeschud. De PSP gaat onder leiding van André van Es in 1991 samen met de PPR, CPN en Evangelische Volkspartij (EVP) op in GroenLinks.

Politieke Partij Radicalen (PPR) en Evangelische Volkspartij (EVP):

Beide partijen zijn in resp. 1968 en 1981 gevormd uit dissidente christendemocratische kring. Beiden hangen een op religieuze beginselen gestoelde maatschappelijke ethiek aan, welke klaarblijkelijk in overeenstemming worden bevonden met bepaalde linkse ideeën over maatschappelijke verhoudingen.

Omdat deze beide partijen niet thuishoren in het overzicht van partijen met een sociaaldemocratische tot socialistische identiteit worden ze hier niet nader besproken. Beiden gaan in 1991 op in de nieuwe partij GroenLinks.

GroenLinks (GL):

Deze partij word rond 1990 gevormd uit CPN, EVP, PPR en PSP, waarbij van CPN en PSP wordt verwacht zij hun ideologische achtergronden verlaten. GL krijgt vorm in de periode van het uiteenvallen van het netwerk van socialistisch bestuurde landen in Oost-Europa.

Vooraf door het afwezig zijn van enige theoretisch onderbouwde (Marxistische) ideologie is GL afgegleden, eerst naar sociaaldemocratie, en later naar onvervalst neoliberalisme, waarbij het loslaten van verworven arbeidersrechten en deelname aan buitenlandse NATO-missies, zoals die in Kosovo en Kunduz vanzelfsprekend zijn. GL is dan ook tekenend voor de staat van verval waarin de links-socialistische waarden thans verkeren.

De Socialistische Partij (SP):

Het Marxistisch Leninistisch Centrum Nederland (MLCN), een Maoïstisch initiatief in 1964 ontstaan uit de CPN, was een groep die voornamelijk de visie van Mao Zedong uitdroeg. Door te infiltreren in deze groep probeerde de Binnenlandse Veiligheidsdienst de CPN wind uit de zeilen te nemen. De infiltrant is in 1968 ontmaskerd. In 1970 volgde hieruit de afsplitsing van de Marxistisch Leninistische Partij Nederland (MLPN), een organisatie die feitelijk een BVD opzette was. Na deze breuk ging de MLCN verder als Kommunistiese Eenheidsbeweging Nederland, met als toevoeging Marxistisch-Leninistisch (KEN-ml) De partij kreeg onder meer bekendheid door steun aan een succesvolle wilde staking in de Rotterdamse haven, waar de vakbonden hun handen vanaf getrokken hadden. In 1971 splitste zich de Kommunistiese Partij Nederland (KPN-ml) zich af. De naam werd in 1972 veranderd in Socialistiese Partij (SP), nog steeds in alternatieve fonetische spelling. Gedurende de tweede helft van de jaren 70 verschoof de koers van de partij zich steeds meer in de richting van de sociaaldemocratie. In 1986 nam Jan Marijnissen de leiding over de SP over. Onder zijn leiding verdween de Maoïstische signatuur geheel. In de voor socialisten rampzalige periode rond 1991 liet de SP eveneens haar marxistisch-leninistische signatuur vallen. Hiervoor kwamen de veronderstelde kernbegrippen menselijke waardigheid, de gelijkwaardigheid van mensen en de solidariteit tussen mensen in de plaats: de voorbode van het haast evangelische 'beginselprogramma', genaamd 'Heel de Mens'. Inmiddels groeide de SP van 2 zetels in de Tweede kamer in 1994 tot 25 zetels in 2006, inmiddels weer afgezaakt tot 14 zetels in 2017 (thans). De SP probeert deze zetelaantallen te verzilveren door deelname te trachten te bewerkstelligen aan coalitiebesprekingen. Hiermee is de SP verworven tot een sociaaldemocratische, reformistische middenpartij, voor wie maatschappelijke omwenteling

geen urgentie meer heeft en deelname aan neoliberale coalities een hogere prioriteit heeft.

Socialisme en Communisme in Nederland, epiloog:

Aan het einde van deze reeks over Socialisme en Communisme mag geconstateerd worden dat er geen enkele links-socialistische parlementaire vertegenwoordiging op Marxistische grondslag meer bestaat in Nederland. De PvdA mag sowieso niet meer als links beschouwd worden: het is een gewone regentenpartij. Groen 'Links', nota bene mede ontstaan uit twee ooit Marxistische partijen, noemt zich ten onrechte 'links' omdat ze het neoliberale gedachtegoed van Milton Friedman volledige steunt: niet voor niets mocht Femke Halsema in 2006 de onderscheiding 'Liberaal van het Jaar' van de JOVD ontvangen, met name vanwege haar voorstellen over arbeidsrecht, ontslagrecht en uitkeringen. Groen 'Links' heeft zich zo voor het kapitalistische systeem aanvaardbaar gemaakt als coalitiepartner. De SP heeft met de omarming van het evangelische document 'heel de mens' afscheid genomen van de Marxistische theorie en praktijk, die toch als de basis moet worden beschouwd van de omwenteling naar een samenleving op socialistische grondslag. Politieke programmapunten vormen daardoor geen coherent geheel, en worden als los van elkaar staand gepresenteerd en zijn bij eventuele coalitie-onderhandelingen vrij uitwisselbaar. Het scherpe, oppositionele karakter, wat de enige rol van een socialistische partij in de burgerlijke parlementaire democratie mag zijn, heeft de SP volledig prijsgegeven. Ze heeft hiermede de weg geëffend voor aanvaardbaarheid als partner van klassenvijandige partijen.

Zo is er ruimte ontstaan voor een nieuwe linkse partij, op Marxistisch-Leninistische grondslag. Een partij die de oppositie kan leiden tegen de bestaande maatschappelijke orde en praktijk en leiding kan geven aan het verzet tegen uitbuiting en achterstelling.